

«Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην τυπική και μη τυπική εκπαίδευση ατόμων με μαθησιακές δυσκολίες και η συμβολή του στην εργασιακή ένταξη αυτών»

Εισηγήτριες

*Ματθαιάκη Σοφία, ψυχολόγος
Τζάβλα Δέσποινα, εκπαιδευτικός*

Τυπική εκπαίδευση

Το θεσμοθετημένο, χρονολογικά διαβαθμισμένο εκπαιδευτικό σύστημα που εντείνεται από την πρώτη σχολική ηλικία ως τις ανώτερες σπουδές του πανεπιστημίου.

- *Πρωτοβάθμια εκπαίδευση*
- *Δευτεροβάθμια εκπαίδευση*
- *Ανώτατη εκπαίδευση*

Μη τυπική εκπαίδευση

Κάθε οργανωμένη, συστηματική εκπαιδευτική δραστηριότητα, που υλοποιείται εκτός του πλαισίου του τυπικού συστήματος, προκειμένου να παράσχει επιλεγμένους τύπους μάθησης σε συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμού.

- *Δημόσια ΙΕΚ*
- *ΚΕΚ*
- *Κέντρα Μεταλυκειακής Εκπαίδευσης*
- *Εργαστήρια Ελεύθερων Σπουδών*
- *Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας*

N. 3879/10 (ΦΕΚ 163Α/21-9-10)

«Η επίδοση του ατόμου στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες της τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης αποτελεί έναν από τους σπουδαιότερους κανόνες αξιολόγησης της μαθησιακής ετοιμότητας και λειτουργίας και κατά συνέπεια αξιολόγησης του ολικού επιπέδου απόδοσης και λειτουργικότητας του ατόμου» (Τσέπας, 2006).

Ορισμός μαθησιακών δυσκολιών

Οι μαθησιακές δυσκολίες αναφέρονται σε μια ανομοιογενή ομάδα εγγενών διαταραχών που χαρακτηρίζονται από σημαντικές δυσκολίες στην πρόσκτηση και χρήση ικανοτήτων ακρόασης, ομιλίας, ανάγνωσης, γραφής, συλλογισμού ή μαθηματικών ικανοτήτων. Οι μαθησιακές δυσκολίες μπορεί να συνυπάρχουν με άλλες καταστάσεις (π.χ. αισθητηριακή βλάβη, νοητική καθυστέρηση, σοβαρή συναισθηματική διαταραχή).

(Wilmshurst, 2011)

Μαθησιακές δυσκολίες και ενήλικες εκπαιδευόμενοι

Η μελέτη των μαθησιακών δυσκολιών στους ενήλικες αποτελεί πρόσφατο πεδίο έρευνας που προέκυψε από τις ανάγκες της αγοράς εργασίας για δια-βίου επανεκπαίδευση και κατάρτιση. Η μαζική εισροή ενηλίκων σε εκπαιδευτικές διαδικασίες τα τελευταία χρόνια έφερε στο προσκήνιο τις δυσκολίες που αυτοί αντιμετωπίζουν.

Συνέπειες μαθησιακών δυσκολιών

✓ *τυπική και μη τυπική εκπαίδευση*

Λόγω σημαντικών δυσκολιών στην απόκτηση και χρήση του προσληπτικού και εκφραστικού λόγου, της ανάγνωσης, της γραφής, της λογικής σκέψης ή των μαθηματικών ικανοτήτων, παρατηρείται αδυναμία ανταπόκρισης στις απαιτήσεις του εκπαιδευτικού πλαισίου. Με αποτέλεσμα να μειωθεί το κίνητρο για μάθηση, καθώς επίσης και το επίπεδο της αυτοεκτίμησης (Δράκος, 2002).

✓ *Εργασία*

Λόγω φτωχής κατανόησης κειμένων, οδηγιών και προβλημάτων ανάγνωσης και γραφής καθώς και μαθηματικών υπολογισμών, υπάρχουν περιορισμοί στην απασχόληση, αλλά και δυσκολίες στην ίδια την αναζήτηση εργασίας.

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην αντιμετώπιση των μαθησιακών δυσκολιών

- ❖ Συντονιστής της εκπαιδευτικής διαδικασίας
 - ❖ Σύμβουλος
 - ❖ Εμπυχωτής
 - ❖ Οδηγός
- ❖ Διευκολυντής στην πορεία προς τη γνώση
(Γαληρόπουλος, Γιαννούκος & Χιοκτούρ, 2017)

❑ **Στο εκπαιδευτικό επίπεδο** (Rogers: «μη θεωρείς τον εαυτό σου και μην αφήνεις τους εκπαιδευομένους να σε θεωρούν ως πηγή της γνώσης, ως αυθεντία»):

- ✓ Διερεύνηση των εκπαιδευτικών αναγκών των ενήλικων εκπαιδευομένων (Τσιμπουκλή & Φίλλιπς, 2010)
- ✓ Δημιουργία μαθησιακού περιβάλλοντος αποδοχής, ενθάρρυνσης και διευκόλυνσης στη μάθηση (Cole & Cole, 2001; Jacobsen, Eggen, Kauchak, 2009)
- ✓ Υπέρβαση των εμποδίων μάθησης των εκπαιδευομένων με τη χρήση μιας ορθής μεθόδου προσέγγισης (Γαληρόπουλος, Γιαννούκος & Χιοκτούρ, 2017) προσαρμοσμένης στις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε εκπαιδευόμενου (π.χ. εξατομικευμένη εξέταση, εναλλακτική χρήση των χρονικών ορίων)
- ✓ Κατάλληλος σχεδιασμός των μαθημάτων, του εκπαιδευτικού υλικού, χρήση πολλαπλών μεθόδων διδασκαλίας (Jacobsen, Eggen, Kauchak, 2009) ώστε να ανταποκρίνεται στις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε εκπαιδευόμενου (Κρόκου, 2007)

❑ Στο *ψυχοκοινωνικό* επίπεδο (Rogers: “σταμάτα να μιλάς και άκουσε”)

- ✓ απενοχοποίηση των αρνητικών συναισθημάτων των εκπαιδευομένων (φόβος αποτυχίας, αίσθηση ανικανότητας)
- ✓ Πρωτοβουλία στον εκπαιδευόμενο να επιλέξει τι είδους βοήθεια θα λάβει
- ✓ λήψη πρωτοβουλιών για ενίσχυση της αυτοεκτίμησης
- ✓ Ενθάρρυνση να επιμένει στη μάθηση (Γαληρόπουλος, Γιαννούκος & Χιοκτούρ, 2017)
- ✓ συζήτηση γύρω από τις μαθησιακές δυσκολίες
- ✓ συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευόμενων
- ✓ Διερεύνηση των συναισθημάτων του εκπαιδευτή

❑ Στο *τεχνολογικό* επίπεδο (Rogers: «να παρακινείς τους εκπαιδευομένους να βρουν μόνοι τους τη γνώση γιατί τότε μόνο θα την κάνουν κτήμα τους)»

- ✓ ότι μπορεί να βοηθήσει στη μάθηση (μαγνητοφωνάκια, ακουστικά, χρωματιστά χαρτιά η ανάγλυφα, μαρκαδόροι κ.α.), αλλά και εξειδικευμένο software, η χρήση υπολογιστών, cd-rom, η προσωπικών data manager κ.α.

- Ο ρόλος του εκπαιδευτή είναι να βοηθήσει τον εκπαιδευόμενο να αναγνώρισει τη διαταραχή να την αποδεχθεί, να κατανοήσει τις επιπτώσεις αυτής και να κινητοποιηθεί ώστε να την αντιμετωπίσει.

Συμβολή εκπαιδευτικού στην εργασιακή ένταξη των ατόμων με μαθησιακές δυσκολίες

Ο εκπαιδευτικός μέσω των κατάλληλων εκπαιδευτικών παρεμβάσεων μπορεί να συνδέσει το σύστημα εκπαίδευσης και αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης με την αγορά εργασίας αλλά και να συμβάλει στη διάδοση των πληροφοριών που αφορούν τις πρόσφατες εξελίξεις και ανάγκες στην εκπαίδευση-κατάρτιση και αγορά εργασίας (Ρούσου, 2000).

- Επαγγελματικός προσανατολισμός των ατόμων με μαθησιακές δυσκολίες (διερεύνηση και ανίχνευση των ενδιαφερόντων, ανακάλυψη των κλίσεων και ικανοτήτων, γνωριμία και αποδοχή του εαυτού)
- Χορήγηση τεστ δεξιοτήτων, ενδιαφερόντων (Ρούσου, 2000)
- Δράσεις ευαισθητοποίησης για αλλαγή της στάσης των εργοδοτών ως προς τα άτομα με μαθησιακές δυσκολίες
- Διαπαιδαγώγηση του ατόμου, ώστε να γίνει ικανό να παίρνει αποφάσεις με ορθολογιστικό τρόπο

Βιβλιογραφία

- Αγγελόπουλος Α (2004). Μαθησιακές Δυσκολίες και εκπαίδευση ενηλίκων. Διαθέσιμο στο <http://blog.apostolisangelopoulos.gr/?p=31>
- Αθανασίου Α., Μπαλντούκας Α., Παναούρα Ρ. (2004). Εκπαιδευτές ενηλίκων. Βασικές Αρχές Διδασκαλίας Ενηλίκων που Ανήκουν σε Ευάλωτες Ομάδες Πληθυσμού. Λευκωσία: Έκδοση Πανεπιστημίου Frederick.
- Γαληρόπουλος Χ., Γιαννούκος Γ., Χιοκτούρ Β. (2017). Μαθησιακά εμπόδια στην εκπαίδευση ενηλίκων. C.V.P. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ & ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
- Δράκος, Γ., (2002) Σύγχρονα Θέματα της Ειδικής Παιδαγωγικής, προβληματισμοί, αναζητήσεις και προοπτικές Αθήνα: Ατραπός.
- Cole, M., & Cole, S. (2001). Η ανάπτυξη των παιδιών. Γνωστική και ψυχοκοινωνική ανάπτυξη κατά τη νηπιακή ηλικία και μέση παιδική ηλικία. (Μ. Σόλμαν μτφ. & Ζ. Μπαμπλέκου, επιμ.). Αθήνα: Τυπωθήτω.
- Δράκος, Γ., (2002) Σύγχρονα Θέματα της Ειδικής Παιδαγωγικής, προβληματισμοί, αναζητήσεις και προοπτικές Αθήνα: Ατραπός
- Κόκκος, Α. (2005). Εκπαίδευση Ενηλίκων: Ανιχνεύοντας το πεδίο. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Κρόκου, Ζ. (2007). Μαθησιακές Δυσκολίες στο Ε. Μακρή-Μπότσαρη (επιμ.). Θέματα Διαχείρισης Προβλημάτων Σχολικής Τάξης. Τόμος Α'. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. σελ. 28-38.
- Ρούσου (2000). Η επαγγελματική προετοιμασία και ένταξη των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες: Διερεύνηση των στάσεων και απόψεων των Δυσλεξικών μαθητών για τον Επαγγελματικό τους Προσανατολισμό. Διαθέσιμο στο: <http://docplayer.gr/4281542-E-psi-y-p-e-etairia-gia-tin-psyhiki-ygeia-raidion-kai-efivon-tsamadou-46-175-63-palaio-faliro-peiraias-til-4227530-ereyna.html>. Ημερομηνία ανάκτησης 4/12/2017.
- Τσέπας, Σ. (2006). Μαθησιακές δυσκολίες. Διαθέσιμο στο: <https://www.eduportal.gr/tsepas2/>. Ημερομηνία ανάκτησης 4/12/2017.
- Τσιμπουκλή, Α., Φίλλιπς, Ν. (2010). Εκπαίδευση Εκπαιδευτών - 1^η Διδακτική Ενότητα - Εισαγωγή στην Εκπαίδευση Ενηλίκων. Αθήνα: Ι.Δ.ΕΚ.Ε.
- Wilmshurst, L. (2011). Εξελικτική ψυχοπαθολογία. Μια αναπτυξιακή προσέγγιση. (Μ. Κουλεντιανού μτφ. & Η. Μπεζεβέγκης, επιμ.). Αθήνα: Gutenberg.